

Koldingbogen

ÅRSTAL:	2008
FORFATTER:	Johannes Kirk Søndergaard
TITEL:	Quo Vadis – til tjeneste.
KORT RESUME:	Den kristne organisation Quo Vadis og dens arbejde i Kolding 1972–2004.

QUO VADIS - TIL TJENESTE

AF JOHANNES KIRK SØNDERGAARD

Den 15. oktober 1972 var en skelsættende dag for mig og min kone Christa. Jeg havde på det tidspunkt været ansat i politiet i ni år, og jeg var 30 år. Vi havde denne aften besøg af Birgit Norholdt fra Dansk Missions-selskab, og vi blev åndeligt vakte.

Hele mit liv har jeg holdt med taberne, de fattige, de udskudte og alle i vanskeligheder. I frikvartererne i skolen, når de store slog de små, og som ung, når nogen blev mobbet. Det har fulgt mig lige siden, at hjælpearbejdet er vigtigt. Derfor har det været naturligt for mig at leve tæt på misbrugerne, taberne, de fattige, de syge, de fængslede og andre, der har det dårligt. Vi skal vinde deres tillid og være opmærksomme på deres behov, følge med i deres kampe og hjælpe dem der, hvor fristelserne og vanskelighederne er. Når den tillid er etableret som noget naturligt, kan man både bede sammen og give personlig støtte i deres vanskelige perioder.

Noget af det vigtigste i hjælpearbejdet er at være sammen med misbrugerne og – uden at være naiv – give kærlighed, når de unge mindst fortjener den samt at kende deres problemer og flugtveje, så vi i overført betydning kan stå ved deres “bagdør”, når de engang imellem fristes til at vende tilbage til misbruget. Venter vi på taberne dér ved “bagdøren” med “en buket roser” for at vise dem vores kærlighed med praktisk hjælp til

genopretning, når de er på vej ud i misbrug eller på vej tilbage efter misbrug, så står vi samme sted og på samme måde, som Faderen i lignelsen om den fortabte søn.

I politiet arbejdede jeg blandt de unge tabere. Jeg vidste med ét, hvad jeg skulle. Det var åbenbart for enhver, hvor lidt penge og humanisme hjalp taberne. Her var jeg sammen med folk, som trængte til frihed og håb, men som var på vej i afgrunden. Selv om jeg altid havde holdt med taberne, så havde jeg tidligere nøjedes med at give dem et klap på skulderen og sagt: “Du skal se, det går nok alt sammen”. Jeg vidste godt, at det ikke var nok. De havde ikke en chance. De var både bundet og låst fast i meget dårlige vaner, som de bare ikke kunne slippe. Når de kom ud af arresten med deres plasticpose i hånden, gik de den samme rute om og om igen. Ned på beværtningen eller til en pusher for at hente den første dosis. Måske lige rundt om bstanden for at tanke op økonomisk, og så var de ude på glidebanen igen uden reelle muligheder for at ændre noget. En eftermiddags- eller aftenkonsultation var ikke tilstrækkeligt til, at de kunne ændre deres livsbaner. Disse unge misbrugere måtte plantes om i et nyt miljø, så deres liv kunne få nogle gode frugter. Nu så jeg mit ansvar. De havde behov for en ny chance, så de kunne lære at leve – og sejre.

Problemerne var åbenbare og synlige for enhver, når kriminelle, misbrugere og psykisk syge blev løsladt lige til gaden uden netværk af nogen art. Det måtte ændres, men hverken politikere eller kriminalforsorgen satte noget i gang, der kunne bryde den onde cirkel for disse mennesker.

Selvom jeg i al min tid som politimand og tilsynsførende for Kriminalforsorgen talte og skrev imod den form for ligegyldighed, var der ingen reelle reaktioner og tiltag for at miljøændre eller arbejdsmotivere de indsatte. Man hjalp dem ikke, mens de sad i arresterne til at få fast arbejde, fast bopæl og et sikkerhedsnet af mennesker, de kendte, når de skulle løslades.

ET BEHANDLINGSPROJEKT TAGER FORM

Min kone og jeg mødte en gruppe folkekirkekristerne i Kolding, som ville gøre noget. De holdt møder i deres hjem og læste i Bibelen sammen med en hel del unge og sammen gik de på gademission. Vi gik med ind i deres missionsarbejde og lovsangsaftener, og de støttede straks vores plan med hjælp til unge misbrugere, der havde brug for hjælp. Flere aviser skrev om vores initiativ og om, at vi havde misbrugere boende i vort hjem på Langagervej 24 i Kolding. Det medførte blandt andet, at folk rundt om i landet uopfordret sendte store og små pengebeløb til os. Hver en krone og hver en gave blev noteret med navn og adresse i en lille bog, som vi har endnu. Vi brugte ikke af disse penge. De blev alle sat i banken. Takket være min løn fra politiet var der altid mad nok også til de unge misbrugere, vi havde åbnet vort

Christa og Johannes Kirk Søndergaard, 1976.

hjem for. I de år boede der hele tiden nogle unge hos os.

Kontakterne til forskellige misbrugere blev udbygget, og arbejdet udviklede sig hen imod etablering af et regulært behandlingshjem. Min kone, Christa og jeg var klar over, at med de mange unge, der ønskede hjælp i deres misbrugsproblemer, så var vort hjem for lille til, at vi dér kunne imødekomme det store behov, der var i Kolding. Taberne, misbrugerne var som "vilde heste", som først var pålidelige, når de var blevet tæmmet. Det

var hårdt belastede misbrugere, vi tog os af. De fleste kom fra brudte hjem. Der var ikke blot tale om utilpassede unge med teenageproblemer, men unge i oprør. Deres adfærd var teenages-trodsalderen ganget med ti plus en knallert, et misbrug og et stereoanlæg oven i.

Fle fra vores gruppe gik på gademission adskillige gange ugentlig. Vi købte nogle bibler og stillede os op ved et medbragt bord i Jernbanegade i Kolding, hvor der var mest gående trafik. Vi fik kontakt med rigtig mange mennesker.

Da vi havde vores gang i Folkekirken og Indre Mission, henvendte jeg mig til indremissionæren i Kolding og spurgte ham, om IM kunne tænke sig at stå bag vort påtænkte behandlingsprojekt for unge i misbrug, men hverken han eller folk i KFUM & K, KFUMs Sociale Arbejde eller Blå Kors ville gå så langt. Vi kunne godt mærke, at de etablerede grupper i Folkekirken tog afstand fra vores gademission.

De præster, vi fandt forståelse hos, var sognepræsterne Erik Langkjer og Harry Sørensen, begge Kristkirken/Immanuelskirken i Kolding, og Åge Møller-Sørensen i Seest Kirke. De forstod de unges situation og kunne tale med dem. Der skete også i disse år en åndelig fornyelse inden for Folkekirken. I et landsdækkende blad skrev den tidligere formand for Indre Mission i Danmark, nu afdøde pastor emeritus Christian Bartholdy begejstret om vores gruppe.

I denne periode blev også Kristeligt Folkeparti stiftet. Partiets landsformand, Jens Møller, var i 1974 partiets topkandidat til byrådet i Kolding, og jeg var nummer to på den samme opstillingsliste. Her regnede jeg med

at blive, men så blev Jens Møller valgt ind i Folketinget, og pludselig var det mig, der var spidskandidat på Kristeligt Folkepartis liste og blev medlem af byrådet. Vel nok fordi Jens Møller havde gjort et godt forarbejde, og fordi folk kendte mig fra gaden eller fra indsamling af underskrifter mod den fri abort.

BEHANDLINGSHJEM I LÆSSØEGADE 6

Som medlem af byrådets socialudvalg skulle jeg en dag være med til at beslutte, hvad et netop nedlagt tidligere børnehjem, Læssøegade 6, skulle anvendes til. Det faldt sammen med, at alle i vor kristne gruppe havde ønsket sig et behandlingshjem til vort arbejde, fordi der på det tidspunkt boede flere hos os privat, end vi kunne klare i et almindeligt hjem.

Straks, da jeg gik op ad trapperne og ind i huset, overbeviste Gud mig om, at dette var stedet, Gud ville bruge til at hjælpe unge mennesker fri af misbrug. Den smukke, hvide patriciervilla var så iøjnefaldende velegnet til et fortsat behandlingsarbejde. Villaen havde status af socialt hjem og var som sådan allerede godkendt af Kolding Kommune som behandlingssted. Ejendommen var på alle måder ideel for os og de mennesker, som vi var kaldet til at tage os af. Navnet "Quo Vadis" latinsk for "Hvor går du hen?" kom til mig i en drøm og alle i gruppen var enige i, at det var et godt navn.

Vi fik huset til ejendomsvurderingen af Kolding Kommune. Med møbler, senge, sengetøj, service, telefon, gulvtæpper og gardiner og så videre. Fra den 29. januar 1974 til den 1. november 1974 havde forskellige

Huset i Læssøegade 6 i 1984, da Huset fyldte 10 år.

mennesker sendt os i alt 36.962,45 kr., derfor kunne vi klare udbetalingen og købe huset af Kolding Kommune for 250.000 kr. med 30.000 kr. i udbetaling. Alt var lagt til rette for os.

Hele vores gruppe af kristne var parate til at kæmpe for sagen. Min kone og jeg var ledere af behandlingsarbejdet i Quo Vadis, og mens de unge medarbejdere boede og levede i huset i Læssøegade, boede vi stadigvæk med vore børn i vort eget hus på Langager-

vej. Jeg havde fortsat mit arbejde i politiet, som jeg holdt af og fungerede udmærket i, samt politihundearbejdet med mange udkald – også om natten. Endvidere havde jeg byrådsarbejdet for Kristeligt Folkeparti, som krævede megen tid. Desuden var jeg stadig tilsynsførende for Kriminalforsorgen. Det hele var utroligt spændende, men vi blev klar over, at jeg for at overleve måtte overlade opgaven i byrådet til min suppleant i Kristeligt Folkeparti. Den beslutning med-

førte, at arbejdet med at hjælpe mennesker, der var i problemer, fik større fokus. Det var et rigtigt valg.

En februardag i 1977, mens jeg var på arbejde på Kolding Politistation, var det daglige lederpar af Quo Vadis på arbejde i Huset. De boede med deres børn i eget hus, men arbejdede ellers i dagtimerne i behandlingshjemmet med de folk, som boede der. Hen på dagen ringede den daglige leder til mig på politistationen og fortalte, at der netop var kommet en alkoholiker til huset, som gerne ville have hjælp. Han var københavner, en bums og lugtede langt væk af at være "gået op i svejsningerne".

Straks, da lederen sagde dette til mig i telefonen, var jeg overbevist om, at det ikke var en alkoholiker, men en journalist, der på falsk grundlag ville snige sig ind i Huset. Det viste sig ganske rigtigt at være en journalist fra Ekstrabladet. Hele forsiden på næste dags avis og begge midtersider var fyldt med opdigtede beskrivelser af det, han kaldte: "24 hektiske timer i Quo Vadis". Sandheden var, at han højst havde opholdt sig 24 minutter i huset!

Da Quo Vadis behandlingshjem, Huset, Læssøgade 6, havde kørt i to år og da der var mange unge misbrugere, der søgte vor hjælp, var vi klar over, at arbejdet med mennesker manglede et fastboende lederpar. Der var brug for en "mor og far" til kontinuerligt at være i huset. De fleste af vore misbrugere havde tidligere været i behandlingstilbud, hvor der blev anvendt vidt forskellige terapiformer og teorier. Omkring 95 % af vore beboere/misbrugere kom desuden fra familier med enlige forsørgere. Derfor havde de brug for at lære at leve i et hjem, hvor de

kunne få et nyt liv med nye vaner og et godt selvbillede. Husets daglige rytme skulle være så tæt på dagligdagen i et almindeligt hjem, som den kunne. Det var primært, fordi de savnede et hjem, at de kom til os.

Min kone og jeg valgte at påtage os opgaven. Vi havde ikke tidligere været parate, fordi vi hele tiden havde ment, at det vigtigste var, at vore børn syntes om en sådan opgave. Men vores piger gav udtryk for, at de gerne ville flytte ind i huset, og derfor flyttede hele familien ind i september 1977. Vi solgte vort hus i Kolding til mine forældre og mageskiftede hus, så vi fik deres sommerhus ved Hemmet Strand. På den måde fik vi mulighed for at holde fri i en hel anden landsdel. Vi boede i Huset i 17 år. Vi havde et lille værelse, der var vores soveværelse, stue og kontor. Vi sad i kø sammen med husets øvrige beboere op ad trappen, når vi skulle i bad eller på toilet. Vi fik først vort eget badeværelse i 1986. I 1994 flyttede vi i eget hus i Vonsild.

Arbejdet i Quo Vadis blev inddelt i 3 faser: Søge-op-arbejdet, hvor vi opsøgte misbrugerne i deres eget miljø. Bygge-op-arbejdet, hvor tiden blev brugt på samtaler, hjælp til problemløsning og beskæftigelse samt fokusering på genoprettelse af selvværd og indlæring i at leve i et fællesskab. Endvidere Følge-op-arbejdet, der bestod af undervisning, stabilisering og social tilpasning. Mottoet var "Ikke rus – men knus".

Vejle Amt godkendte i 1985 Quo Vadis som døgnopholdssted for unge i misbrug. Quo Vadis blev hurtigt Vejle Amts Familieafdelings kæledægge, fordi vi arbejdede både i kærlighed og med konsekvens. Vores første tilsynsførende i Vejle Amt fortalte tre mæne-

QUO VADIS

- en tryk sag 🍌

Folder, der fortalte om Huset og behandlingsformen.

der efter amtets godkendelse, at han ved den lejlighed havde udtalt, at et behandlingshjem af vor type med en så kristen profil ikke

burde eksistere på landkortet. Den holdning havde han totalt ændret efter to besøg i Huset. Han havde talt med beboere og medarbejdere og set, hvad der var sket med de unge. Han roste os for at være det første sted i amtet, der tog beboernes pårørende med i behandlingen som familierelaterede opgaver. Amtet sørgede også for, at såvel langtidsmedarbejdere som ledere fik en rimelig løn.

Det var den fælles indsats i form af gode, aktive medarbejdere, der gav succes. Det er klart, at det ikke var alle beboere, der blev sat fri, men rigtig mange er i dag ude af deres misbrug, fordi vores medarbejdere ville bruge deres tid og liv på at hjælpe dem. Medarbejderne ofrede deres privatliv og boede normalt på værelse med misbrugerne for at give tryghed. I dag er flere af disse gamle beboere og medarbejdere ledere og initiativtagere i forskellige kristne organisationer i Danmark, medlemmer af menighedsråd og ansat i socialt arbejde. Nogle er blevet missionærer, også i udlandet. Andre er blevet teologer eller lærere. Uden alle disse mennesker havde der ikke været noget Quo Vadis. I bogen om Quo Vadis "Hvor går du hen?", som blev udgivet i 1981, fortælles om otte mennesker, der blev frelst og hjulpet fri af deres afhængighed og ind i et nyt liv. Arbejdet udviklede sig helt overvældende. På et tidspunkt var vi 22 mennesker i Huset. De tre var børn, syv var medarbejdere/ledere, og 12 var beboere.

FLERE INITIATIVER

På grund af en vision, Gud havde givet mig, besluttede jeg mig for i 1978 at træde ud af

politiet for at hellige mig arbejdet for de udstødte. Jeg ville gøre mere for det opsøgende arbejde. Vi havde i forvejen en god indgang til de forskellige misbrugs- og kriminelle miljøer. Vi havde fra starten foretaget opsøgende aktiviteter hos narkomanerne i deres lejligheder og huler, og de vidste, at vi kom for at hjælpe dem,

Over for rockerne havde jeg som politimand min helt egen fremgangsmåde. Når de holdt i flok på deres motorcykler et sted i byen, og jeg ønskede at snakke med dem, tog jeg min kasket af, knappede jakken op, stak en hånd i lommen og slentrede lige ind midt i flokken og henvendte mig til lederen. Da de ikke havde mulighed for at vippe kasketten af mig bagfra, og jeg jo var aldeles ufarlig med den ene hånd i lommen, fik jeg normalt en god snak med hele flokken, så atmosfæren var god også til næste besøg. Alt dette måske også fordi næstkommanderende i rockergruppen, som de kaldte "Jesus", på et tidligere tidspunkt havde boet nogle dage i vort private hjem, fordi han var eftersøgt af en udenbys rockergruppe, der ville ham til livs.

Bogcaféen og "snak"-baren Quo Vadis blev etableret i Låsbygade 41 i en tidligere slagteriforretning i 1979. På et tidspunkt fik den nærliggende kommunistiske bogcafé besøg af en masse rockere, der havde set sig gale på dem. Store politistyrker kom med udrykning og anholdt 51 rockere. Hurtigt fandt folkene fra den kommunistiske bogcafé og andre hen i Quo Vadis snak-bar, hvor de fik et par timers fred og ro. Det var både rockere og kommunister, der her fandt en helle, mens kampene var på sit højeste i gaden. Det var bemærkelsesværdigt at opleve,

at vi i Quo Vadis-arbejdet op gennem årene havde både Vejle Amts Familieafdelings fortrolighed – og de forskellige udstødte grupper, narkomanernes, alkoholikernes, de kriminelles og rockernes.

En familie fra Kolding forærede os 15.000 kr. til en bus – en rullende kaffebar-bus – vi fik penge til en mere, og begge busser blev indrettet som rullende kaffebarer og brugt i vores mission og i det, vi kaldte "søgeoparbejdet", fordi vi i de situationer ofte fik god kontakt med misbrugere.

I 1976 kørte jeg forbi Klostergade 28, en ejendom på 954 etagem², hvor der var indrettet en pornoforretning. Ejendommen indeholdt adskillige lejligheder, en afdeling med 12 enkeltværelser samt to butikslokaler, lige til vort behov. Jeg var ofte forbi stedet under vores patruljekørsel, og flere gange sagde jeg til mine kolleger: "Den ejendom, tror jeg, Gud giver os engang". I 1979 blev ejendommen kondemneret af Kolding Kommune og dermed gjort ubeboelig på grund af manglende brandsikring, isolering og vedligeholdelse.

Ejendommen havde en gunstig beliggenhed midt i Kolding by. Vi kunne under istandsættelsen bruge den til arbejdsprøvning af beboere og senere som udslusningssted i vort opfølgingsarbejde. Tre af ejendommens syv lejligheder var så meget i orden, at de midlertidigt måtte benyttes til beboelse, men ellers var hele ejendommen tom. Vi fik mulighed for at overtage ejendommen den 1. juni 1979. Den blev indrettet til beboelse både i udslusningsfasen for gamle beboere og for medarbejdere samt til et godt besøgt krisehjem, et bogcenter og en snak-bar, hvorfra vi gik på gademission. Takket være en lang

Quo Vadis, Klostergade 28, 1995.

række forskellige fonde lykkedes det at få bygningen i Klostergade renoveret. Desuden fik vi støtte fra stat og kommune, da ejendommen blev en del af et byfornyelsesprojekt.

Herudover fik vi en fiskekutter i foråret 1980. Vejen Højskole-Kibbutz overtog vi 1. februar 1981, og senere fik vi Quo Vadisgården ved Ringkøbing Fjord. En mand fra Kolding gav os 20.000 kr. kontant til fiskekutteren. Folk fra Hvide Sande hjalp os med at gøre den sejlklar og kampdygtig til mission i Danmark. Disse vestjyder, der med livet som indsats reddede mennesker på havet, kunne se behovet for en sejlsende kaffebar, der kom med et godt budskab. De udførte et kæmpearbejde med at indrette fiskekutterens lastrum til en flot salon/kaffebar. En kort overgang var der også Quo Vadis

hjelpearbejde i Randers, før det blev til et selvstændigt behandlingsarbejde, der fik navnet Shalom.

QUO VADIS-FONDEN

I dag er der foretaget væsentlige indskrænkninger i døgnbehandlingen af unge misbrugere, skønt det aktuelle behov er steget betydeligt. Det offentlige har gennem længere tid gjort det vanskeligt for misbrugere at få behandlingstilladelse med døgnophold på især kristne behandlingssteder, fordi det påstås, at man dér indoktrinerer med kristne holdninger. Det var bl.a. baggrunden for, at Quo Vadis måtte ophøre som døgnbehandlingshjem.

Efter 1997 havde Quo Vadis underskud pga. for få beboere, jeg måtte selv trække

Quo Vadis fiskekutter i Kolding Havn, 1982.

mig tilbage pga. sygdom, og en ny bestyrelse forsøgte at videreføre behandlingsarbejdet, men det viste sig umuligt trods flere, gode forsøg. Behandlingshjemmene Quo Vadis-gården og Huset i Læssøgade blev solgt.

Den 1. september 2004 blev Quo Vadis Behandlingshjem ændret til en fond. Quo Vadis-ejendommen, Klostergade 28, Kolding, indgik som et økonomisk aktiv i fonden sammen med overskuddet fra salget af Læssøgade 6 og gården. Fondens formål er bl.a. at hjælpe mennesker med misbrugsproblemer til at komme i behandling. Det sker med renterne af de penge, der blev til overs efter salg af behandlingsstederne og de lejendtgæfter, der kommer ind gennem udlejning Klostergade-ejendommen.

I Klostergadeejendommens butikslokaler arbejder unge fra Indre Mission og Luthersk Mission (LM) fortsat med evangeliserende og opsøgende arbejde i Café Genesis. De unge går på gademission fredag og lørdag aften og nat ligesom de lørdag eftermiddag cykler ud til de steder, hvor misbrugere og hjemløse opholder sig, tilbyder dem kaffe, kage, suppe og frugt m. m og får nogle gode samtaler med dem.

De resterende kristne centre kæmper i dag en meget hård kamp for at overleve. Nogle behandlingssteder har desværre været nødt til at nedtone eller indstille arbejdet, men Shalom Behandlingshjem i Randers eksisterer stadig.